

similes, quia si dignoscuntur ex his quatuor, & hæc quatuor sunt communia, igitur omnes morbi illius regionis erunt similes, quod est falsum. Et quamuis Alemanus multa dicat præclara inter quæ distinctionem illam quadruplicem morborum communium in simplices velut febres & alui profluvia, & in Epidemios, velut disenteria, sanguinis eruptiones, tusses, peripneumonia, morbi laterales & in pestilentes, vt febris pestilens, carbunculus, bubones exitiales, sudor Anglicus, angina, phrenitides aliisque. Et in Endemios, vt phthisis Lusitanis, Aruma Hispanis hydrocelæ, Gallia Narbonensi podagra, Mediolanensibus elephantiasis, Scotis & maximè Hibernis, non tamen dissoluit difficultatem, quoniam non ob hoc scimus naturam morborum, conatur autem sic euadere quod postquam nescimus temperaturam propriam bonum est & necessarium, saltem scire communem quæ dignoscitur ex quatuor illis supradictis, atque ita videtur effugere difficultatem, nam dicit, peregrinus homo non potest cognoscere temperaturam propriam: sed hoc non satisfacit de morbis & causis morborum: esset enim stultum non solum inhumanum mederi quemquam non cognito morbo nisi per coniecturas vniuersales. Propterea possumus respondere, interpretando verba Hippocratis trifariam, vel de generalibus tantum morbis, vel sporadibus, vt sunt iidem generalibus, vel vt possunt intelligi sine his generalibus. Quod ad primam expositionem attinet dico, quod Hippocrates intelligat de morbis vulgaribus, sicut explicat in sequentibus, ad hos enim morbos solent vocari præclari medici, vt ipse vocatus est in Asiam, & ad Pæonas ad quos noluit ire tanquam inimicos Græcorum: & ad Athenienses propter pestem, ad quos misit Thessalum filium, ipse ire non potuit. Et Curtius ætate mea Vincentiam, quamuis malè fortunatus fuerit in curando. Igitur hæc expositio est satis congrua: quoniam vocantur tales medici, quia propriè nesciunt curare morbum illum, ed quod non cognoscunt causas, & curatio fit amouendo causas, & per contraria causarum: & etiam quia non possunt perfectè cognoscere vim illius morbi. Exemplum contingit, quod in aliqua ciuitate sicut sæpè euenit quod multi moriuntur ex morbo laterali contracto ex pluuia collecta, sicut fuit tempore Thucydidis, vt refert Diodorus Siculus in fossis iuxta Athenas, inde succedente æstate & ventis, ægri omnes moriuntur: medici patriæ putant illud cōtingere (nescientes hanc causam) vel quia abscessus in illis magni, vel quia sectio venæ non fiat in loco conuenienti: & ita vnus mittit sanguinem ex vna vena, alius ex alia, & tantum abest vt proficiant, vt etiam valde lædant: addentes malum malo, & similiter alij putant contingere ratione victus, & tentant alios cibos, vt pote carnes, fercula, aut nimiam inediam: & ita plures maculant & celerius, medicus ergo hæc noscens euacuatis fossis, accensis multis ignibus, suffitibus odoratis poterit liberare eos, & hæc est perfecta solutio, & credo quod sit ad mentem Hippocratis. Secunda est vt dicamus quod intelligat de morbis propriis: hoc modo, sci-

licet quod præsupponat eosdem morbos esse sporades & communes, & hoc videtur velle Hippocrates, & cum omnes fiunt sub eadem forma, vt pote tertianæ aut quartanæ, tunc vocantur omnes simplices vel epidemij vel pestilentes vel endemij, & hoc videtur velle omnino, quia dum connumerat morbos ætatum & temporum & locorum, nullum genus morbi excludit, ergo vult quod sporades contineantur sub communibus. & sicut constitutiones generales, sub quibus etiam intelligo ætates & sexum & res naturales, vt se declarat Hippocr. in 3 Aphor. & 1. & 3. Epidem. sunt indicia morborum communium ita propriae propriorum & sporadum, & hoc superflucramur amplius: post cognoscendo per vniuersales causas, cognoscimus more diuino, & ita longè melius, quam qui sciunt per propria vocata signa & specialia, & ita Hippocr. docet vtramque cognitionem morborum & signorum & causarum in hoc libro.

Tertia expositio est magis subtilis & Hippocrate digna: & est quod morbi non possint cognosci per propria signa, nisi cum auxilio cognitionis temporum, locorum, & similibus. Et iuxta hoc videtur Hippocrates præsupponere quatuor cognoscenda, morbum per propria signa, naturam ægri per propria signa, & vtrumque horum per signa generalia: quæ sumuntur ab illis quatuor propositis. Et quod dico de signis, dico de curatione. Cum enim sint tria consideranda in quolibet ægro, naturalia, præter naturam & contra naturam: cumque res hæ non naturales sint causæ neutra, vt in Arte Medica, (cap. 85.) illæ erunt cognoscendæ trifariam, vt cognoscuntur res naturales, quæ ab illis pendent: vt res præter naturam, & ibi morbi causæ, symptomata: & vt possunt esse instrumenta curationis. Ergo sub hoc sensu erit vtilitas triplex cognitionis causarum vniuersalium, & aded clara, vt non indigeamus nisi declaratione huius: quomodo morbus nõ possit cognosci per signa propria. Ideo dico, quod mens Hippocratis (pag. 3.) in lib. de Arte est quod morbi interni rarè cognoscantur perfectè, & non statim. Quoniam ergo nos indigemus curatione morbi statim, ideò etiam indigemus illa cognitione quæ fit per coniecturas generales. Illud idem declarat prima Aphorismorum (12.) cum dixit: Accessiones verò & constitutiones indicabunt & anni tempora: igitur anni tempora faciunt ad dignoscendos morbos. Sed iam propius accedamus, est aliquis qui habet vriginem vrinæ, habitans in regione calida & sicca cum aquis puris, & victus eorum qui ibi habitant est sobrius, multum exercentur, vescuntur auibus, pane leui: alius similiter eodem symptomate tenetur, viuunt ibi multo caseo, plurimum comedunt, sunt ociofi, bibunt aquas turbulentas, calidas atque stagnantes: Dicemus cum sciamus apud eiusmodi homines esse multos qui patiuntur calculum vesicæ apud illos, motum bilis ad vrinam hunc laborare lithiasi, illum vrigine ex bile ad vesicam descendente. Rursus, duo sunt qui patiuntur tussim, difficultatem spirandi, dolorem in latere dextro, febrem acutam. Primus degit in malo aëre, vtitur exercitatione multa, cibus biliosus, est iuuenis, colore flauus